

Subsidiariteit

Van het Europa van de twaalf begrijp ik niets. Want ik ben een burger. En burgers begrijpen helemaal niets van Europa. Zo stond het tenminste in de kranten en die hadden het weer gehoord in politieke kringen. Het zal dus wel waar zijn. Trouwens, ik voel het zelf ook zo. Ik weet zelfs precies waar m'n onbegrip zit. Over EMS, EMU, EPU, en ECU hoeft niemand me iets te vertellen. Schengen kan ik thuisbrengen en wat een markt zonder binnengrenzen is, althans wat die volgens mij zou moeten zijn, kan ik ook best aardig uitleggen. Ik weet zelfs waar het allemaal toe dient: om met z'n twaalven de onmacht te overwinnen van staten die te klein geworden zijn om voor zichzelf te zorgen. Onmacht om de economische en sociale problemen op te lossen, om het milieu te verzorgen, om de misdaad te bestrijden, om een fatsoenlijk immigratiebeleid te voeren, om branden in de achtertuin te blussen en dus ook om de eigen externe veiligheid te verzekeren. Onmacht dus in alles wat een staat tot een staat maakt. Dat het moeilijk valt om daar de volle consequenties uit te trekken, dat door de eenwording veel vertrouwds verloren gaat en dat we die weg dus alleen tegenpartelend en met vallen en opstaan kunnen gaan, vertel mij wat. Ik begrijp zelfs de mensen die inzitten over het verlies aan nationale soevereiniteit. Al deel ik hun zorgen niet, want wat heb je aan een nationale vlag als die slechts boven onmacht kan wapperen.

Er zijn dus wel dingen die ik begrijp, ik doe er althans mijn best voor. Niettemin zit ik vol onbegrip. Zo ontgaat me volledig wie nu eigenlijk de leiding heeft in het eenwordingsproces en namens wie. De nationale politici neem ik aan. Wie anders? Of houden die nou juist Europa tegen? Ik zou het niet weten, want Europa wordt niet in het openbaar gemaakt. Wat ik ook niet begrijp is het volgende. Als Den Haag iets doet waar we het niet mee eens zijn, zal geen politicus ons ervan verdenken dat we tegen Nederland zijn. Maar hebben we kritiek op Brussel dan denkt elke politicus dat we tegen Europa zijn. Of we nu vinden dat het sociale handvest te mager uitvalt of juist dat het te veel van het goede bevat, dat de economische politiek te liberaal is of juist te ingrijperig, dat de landbouw ons te veel kost of juist dat de boeren te weinig krijgen, dat Europa het laat afweten in Bosnië of wat ons verder ook maar dwarszit, het wordt allemaal uitgelegd als uitspraken tegen Europa. Daar zijn we tegen omdat we het niet begrijpen. En we begrijpen het niet omdat we er te ver van af staan.

Zoveel onbegrip moet bestreden worden, vinden de politici. Ze hebben dan ook besloten een en ander beter uit te leggen. Zolang ze niet denken dat ik daardoor een andere mening krijg over het sociale handvest en over al die andere dingen waarover ik een politieke opvatting heb, vind ik dat best. Maar overbodig. Als ze hun werk nu eens gewoon in het openbaar zouden doen en de uitlegkunde overlaten aan de pers, zou dat niet een betere oplossing zijn?

Maar ze hebben nog een tweede pijl op hun boog: subsidiariteit. Letterlijk betekent dat dienstbaarheid. De hoogste macht in Europa en in de nationale staten zou in het vervolg dus alleen nog maar iets doen voor zover dat ons dient. Dat zie ik helemaal zitten. Nu hoeft er slechts nog één vraag te worden beantwoord: wie zal uitmaken waarmee wij gediend willen worden. Het antwoord op die vraag moet niet moeilijk zijn: de burgers. Niet allemaal op eigen houtje natuurlijk, want dan wordt het een troep, maar via onze gekozen vertegenwoordigers. Zo hoort dat in een moderne democratie.

Hoe dat zit op nationaal niveau is hier niet aan de orde. Van belang is de vraag wie er aan de touwtjes trekt in de EG. Niet de Europese Commissie en dus ook niet de Brusselse bureaucratie met zijn handjevol ambtenaren (minder dan 1% van het totale aantal ambtenaren in de twaalf lidstaten), al proberen ze natuurlijk wel steeds een beetje macht naar zich toe te trekken, waaruit blijkt dat het gewone mensen zijn. Niet bij de achttien Raden van Ministers, die meer de verkokering van het nationale bestuur naar Brussel brengen dan een samenhangende Europese politiek ontwerpen. Die zouden hun macht sterk kunnen vergroten door gezamenlijk te vergaderen. Dan krijgt Europa er een echte senaat bij. Niet bij de nationale volksvertegenwoordigers die aan macht blijven inboeten zolang ze hun collega's in Straatsburg niet steunen, maar voor wie dat vooralsnog te veel gevraagd lijkt. Niet waar de macht eigenlijk zou moeten liggen, namelijk bij de rechtstreeks gekozen vertegenwoordigers van de burgers in het Europese Parlement. Maar bij de permanente vertegenwoordigers van de twaalf ministers van Buitenlandse Zaken, die volgens de beste tradities van hun ambt achter gesloten deuren eraan werken dat de burgers van de lidstaten Europa blijven zien zoals het vroeger was, namelijk als het buitenland. Europa kan vrij eenvoudig dichter bij de burgers worden gebracht door het uit handen te halen van de ministers van Buitenlandse Zaken en de hoogste macht erover bij het Europese parlement te leggen. Dat is wat subsidiariteit zou betekenen. Of begrijp ik het nu weer niet?

P.J. Vos